

Thirrje për Aplikim

Projektet Investuese të Diasporës

Autoriteti kontraktues: Caritas-i Zviceran në Kosovë

Afati i fundit për dorëzimin e aplikacioneve:

22 shtator 2023 në 16:00

Tabela e përmbajtjes

1. Grantet “Projektet Investuese të Diasporës”	3
1.1 Hyrje	3
1.2 Objektivat e Thirrjes për Propozime.....	4
1.3 Financimi.....	5
2. RREGULLAT E THIRRJES PËR PROPOZIME.....	6
2.1 Kualifikimi i aplikantëve	6
2.2 Sektorët ose temat	7
2.3 Veprimi / Lloji i Projektit.....	7
2.4 Kriteret e tjera të projektit	8
2.5 Pranueshmëria e aktiviteteve.....	9
2.6 Pranueshmëria e shpenzimeve.....	10
3. SI TË APLIKOHET DHE PROCEDURAT QË DUHET NDJEKUR.....	12
3.1 Metoda e aplikimit.....	12
3.2 Vlerësimi	13
3.2.1 Informacione tjera rreth aplikimit	13
3.2.3 Ankesat.....	13

1.1 Hyrje

Ekzistojnë tregues të shumtë që tregojnë potencialin e diasporës kosovare për të përmirësuar gjendjen e rëndë ekonomike në Kosovë. Remitancat, për shembull, përbëjnë hyrjet më të mëdha financiare në ekonominë kosovare, dhe ato përfaqësojnë mbi 12% të BPV-së së vendit. Sipas Agjencisë për Investime dhe Përkrahjen e Ndërmarrjeve në Kosovë (KIESA), Kosova ofron një mjedis biznesi me potencial të lartë rritjeje. KIESA thekson se: *“një sistem i shkëlqyer tatimor, burimet e bollshme natyrore, regjistrimi i shpejtë dhe i lehtë i biznesit dhe ligjet transparente për investimet e huaja”* e bëjnë Kosovën një vend interesant për investorët e huaj.¹ Përveç kësaj, Kosova ka nënshkruar Marrëveshjen e Stabilizim Asociimit me Bashkimin Evropian, është pjesë e Marrëveshjes së Tregtisë së Lirë të Evropës Qendrore (CEFTA), dhe ka nënshkruar Programin e Sistemit të Përgjithësuar të Preferencave me Shtetet e Bashkuara, Japoninë dhe Norvegjinë, dhe një marrëveshje dypalëshe të tregtisë së lirë me Turqinë dhe nisi zyrtarisht negociatat me ETFA.² Duke përdorur Euron si valutë zyrtare, Kosova karakterizohet me një politikë monetare të qëndrueshme. Një tjetër element i rëndësishëm për investimet e huaja është kostoja e ulët operative, me kosto konkurruese pune, tatimi në dividenda prej 0%, të ardhurat nga tatimi i korporatave janë të ulëta prej 10%, tatimi në të ardhurat personale është progresiv (nga 0% e deri 10% maksimalisht), dhe me një treg importi të liberalizuar. Pozita gjeografike e Kosovës është një tjetër avantazh ‘për të bërë biznes’.

Gjermania, Zvicra dhe Austria, shtete ku më së shumti është e përqendruar diaspora e Kosovës, renditen si burimet kryesore të investimeve të huaja direkte dhe destinacione kryesore të investimeve të huaja direkte (IHD) për Kosovën. Në Kosovë gjatë vitit 2021 ka pasur rreth 466 milionë USD IHD³ dhe u rrit me 167.3 milion USD deri në dhjetor 2022. Shumë potenciale investimi shihen në sektorë si ndërtimi, industria e tekstit, turizmi,⁴ por edhe në sektorë të rinj dhe me zhvillim të shpejtë si teknologjia e informacionit dhe e komunikimit. Sektori i përpunimit të drurit përfshin prodhimin e kuzhinave, banjove, dyerve, mobiljeve të veshura me susta dhe dru të kombinuar. Gjithashtu, metali dhe qelqi si sektor shihet si një potencial i lartë për të tërhequr investime të huaja.⁵

Kjo Thirrje mbetet e përkushtuar për të mbështetur projekte të qëndrueshme të udhëhequra nga gratë, për të fuqizuar gratë në të bërit biznes si dhe për të rritur kapacitetin e tyre profesional dhe menaxherial për qëndrueshmëri afatgjate të biznesit. Kjo thirrje poashtu synon identifikimin dhe bashkëfinancimin e projekteve investuese më inovative dhe të qëndrueshme nga një modalitet i partneritetit të biznesit - nga mbështetja e investimeve të diasporës për prodhim dhe shërbime, ku produktet e kërkuara prodhohen

¹ KIESA. Reasons to Invest in Kosovo: <https://kiesa.rks-gov.net/page.aspx?id=2,15>

² <https://www.efta.int/free-trade/Ongoing-Negotiations-or-Talks/Kosovo>

³ <https://www.state.gov/reports/2022-investment-climate-statements/kosovo/#:~:text=Kosovo%20has%20potential%20to%20attract,energy%20supply%3B%20a%20large%20informal>

⁴ KIESA. Investment Opportunities Kosovo: <https://www.rks-gov.net/EN/f150/investing-in-kosovo/investment-opportunities>

⁵ US Department of Commerce: [Kosovo - Country Commercial Guide](#) 2021.

në vend, ndërsa shërbimet inovative dhe të qëndrueshme si marketingu dixhital, industrinë kreative, riciklimi i pajisjeve elektrike, shërbimet gjeodezike, inxhinierike, arkitektonike, shërbimet e programimit (softuerët) janë të pranueshme dhe mund të financohen.

1.2 Objektivat e Thirrjes për Propozime

Qëllimi i Thirrjes për Projektet e Investuese të Diasporës është të nxisë partneritetet biznesore ndërmjet bizneseve apo investitorëve të diasporës dhe bizneseve lokale ose të promovojë themelimin e përfaqësimeve lokale të kompanive të diasporës. Për projekte biznesi inovative dhe të qëndrueshme, CACH do të ofrojë një grant të pakthyeshem të përputhjes. Granti do të jepet si bashkëfinancim.

Ky Program i Partneritetit me Diasporën mbështet projektet e dorëzuara nga ndërmarrjet me vlerë deri në 50% të projektit të cilat njëkohësisht janë të përkushtuara për:

- Përfitimi zhvillimor për mirëqenien e përbashkët në Kosovë;
- Angazhimi i diasporës në zhvillimin ekonomik të vendit të origjinës dhe komunave përkatëse;
- Përfitimi sipërmarrës për qëndrueshmërinë e biznesit;

Agjenda zhvillimore e këtij Programi për Projekte Investuese të Diasporës duhet të jetë si në vijim:

- Vlera e shtuar e zhvillimit në vend, p.sh. përmirësimi i gjendjes së jetesës së popullatës lokale;
- Forcimi institucionet publike;
- Promovimi i produkteve dhe shërbimeve konkurruese vendore;
- Prezantimi i teknologjisë së re dhe transferimi i njohurive;
- Mobilizimi i fondeve private shtesë dhe investime për masa të rëndësishme për zhvillimin lokal;
- Efektet e optimizuara zhvillimore të marrëdhënieve dhe investimeve të biznesit privat;
- Forcimi i konkurrencës, rrjedhimisht mundësitë për ndërmarrjet tipike të vogla dhe të mesme të regjistruara në nivel lokal për të qenë pjesë në tregun global;
- Efektet pozitive mjedisore;
- Kontributet në përfshirjen sociale të grupeve minoritare;
- Fuqizimi i grave në kontekstin e biznesit lokal.

Agjenda e ndërmarrësisë së Programit të Partneritetit Biznesorë të Diasporës pasqyrohet në sa vijon:

- Suksesi i biznesit të kompanive të diasporës është i garantuar në planin afatgjatë;
- Rreziku i investimit në Kosovë është minimizuar
- Parametrat për angazhimin e biznesit lokal janë përmirësuar;
- Planifikimi solid i biznesit për suksesin e partnerit lokal i garantuar.

1.3 Financimi

Në mënyrë që partneritetet biznesore të përfitojnë nga granti, duhet të plotësohen kriteret e mëposhtme të kualifikimit për të qenë të pranueshme:

- Së paku 50% e financimit duhet të sigurohet nga investitori i diasporës, së bashku me partnerin vendor të biznesit privat.
- CACH ofron grante deri në maksimalisht 50% të kostos së projektit.
- Grantet CACH ndërmjet 35.000 dhe 53.000 Euro.
- Aksionet e diasporës duhet të jenë së paku 30% të buxhetit të përgjithshëm.
- Financimi i palëve të treta nga komunat ose subjekte të tjera vlerësohet dhe pranohet nën 20% të kontributit të aplikantit kryesor.

Aplikanti merr iniciativën për të angazhuar dhe zyrtarizuar partneritetin biznesor dhe për të paraqitur një projekt propozim në CACH duke ndjekur udhëzimet e paraqitura në këtë dokument. Është e detyrueshme që aplikimi të përbëhet nga një marrëveshje partneriteti midis biznesit vendas dhe një homologu të diasporës, ose vërtetimi i themelimit të një përfaqësie lokale në vend.

Bashkëfinancimi nga komunat inkurajohet dhe duhet të dokumentohet me një letër angazhimi ose një kontratë bashkëfinancimi.

CACH do të paguajë pjesën e tyre të financimit (sipas metodës së rimbursimit) vetëm pas marrjes së faturave dhe miratimit të një raporti narrativ të përditësuar të projektit, raportit financiar dhe një pasqyre të llogarive.

Marrëveshja duhet të nënshkruhet nga të tre palët.

Si partnerë në aplikim mund të përmenden bizneset vendore, ndërkohë që kualifikohen edhe përfaqësitë vendore të sapo regjistruara të kompanive.

2.1 Kualifikimi i aplikantëve

Kush mund të aplikojë? Pranueshmëria

1. Investitori/pronari/menaxhmenti i kompanisë nga diaspora duhet të ketë shtetësinë kosovare ose aftësinë për të vërtetuar origjinën e tij/saj nga Kosova (si vendlindja e tij/saj ose e prindërve të tij/saj);
2. Aplikanti kryesor (edhe për konzorcium) duhet të jetë i regjistruar në Kosovë;
3. Një nga ndërmarrjet aplikuese duhet të ketë së paku 3 vite të funksionimit operativ; Partnerët e diasporës duhet të vërtetojnë gjithashtu së paku 3 vite përvojë në fushën e tyre përkatëse të aplikimeve;
4. Ndërmarrjet kosovare duhet të përmbushin kriteret që në momentin e aplikimit, të mos kenë kurrfarë detyrimi tatimor ndaj institucioneve të Kosovës;
5. Subjektet, menaxhmenti i të cilave në 5 vitet e fundit është dënuar me ndonjë vepër penale të paraparë në Kodin Penal të Kosovës ose në shtetin e tyre të regjistrimit, nuk mund të merren parasysh për këtë mundësi financimi.
6. Lejohen më shumë se dy partnerë të konsorciumit. Për llogaritjen e shumës së financimit, kontributet e bëra nga partnerët konsiderohen edhe kontributet e tyre (sipas pikës 1.3 pika).
7. Ndërmarrjet e diasporës duhet të kenë selitë në Zonën Ekonomike Evropiane (d.m.th. BE, Norvegji, Lihtenshtajn ose Islandë) ose Zvicër, SHBA ose Kanada, nëse ato kontribuojnë me burimet e tyre adekuatë (shih më poshtë);

Aplikantët të cilët nuk kualifikohen:

Aplikantët e mundshëm nuk mund të marrin pjesë në Thirrjen për Propozime ose të marrin grante nëse ndodhen në ndonjërin prej situatave të mëposhtme:

- Ata kanë falimentuar ose janë në mbyllje, janë nën administrim nga gjykata, kanë lidhur marrëveshje me kreditorët, kanë pezulluar aktivitetet e biznesit, i janë nënshtruar procedurave të lidhura me këto çështje, ose ndodhen në situata të ngjashme që rrjedhin nga procedura të përcaktuara nga legjislacioni ose rregulloret vendore;
- Ata, ose personat që kanë autorizimin e përfaqësimit, vendimmarrjes ose kontrollit mbi ta, janë dënuar për ndonjë vepër penale që lidhet me sjelljen e tyre profesionale me vendim të një autoriteti kompetent (d.m.th. kur nuk ka mundësi ankimi);
- Ata nuk janë në përputhje me detyrimet e tyre në lidhje me pagesën e kontributeve apo pagesën e tatimeve në përputhje me dispozitat ligjore të vendit në të cilin janë themeluar;
- Ata, ose personat që kanë autorizimin e përfaqësimit, vendimmarrjes ose kontrollit mbi ta, u janë nënshtruar ndonjë vendimi të plotfuqishëm dhe të plotë për mashtrim, korrupsion, përfshirje në organizatë kriminale, pastrim parash ose ndonjë veprimtarie tjetër të paligjshme, ku aktiviteti i tillë i paligjshëm është i dëmshëm për interesat financiare të Kosovës

2.2 Sektorët ose temat

Ndërmarrjet që operojnë në prodhimin dhe përpunimin e produkteve, si dhe në shërbimet tregtare kanë të drejtë të aplikojnë. Interes i veçantë u jepet projekteve që kanë mundësi të zëvendësojnë importet dhe të krijojnë eksporte ose që mbulojnë nevojat dhe prioritetet e mjedisit lokal.

Sektorët tipikë që mund të financohen janë arsimiti (profesional), energjia dhe teknologjia mjedisore, produktet e përpunimit të ushqimit, TIK, tekstili, industria përpunuese, turizmi, etj.

Sektorët e mëposhtëm nuk mund të aplikojnë:

- Vetëm tregtim (me pakicë dhe shumicë),
- Vetëm konsulencë,
- Ndërtimtari,
- Prokurimi ose dhënia me qira e tokës,
- Bujqësi (çfarëdo pajisje apo aktivitet që lidhet me fushën e bujqësisë financohet nga MBPZHR, përveç pajisjeve/makinerve për prodhimin dhe përpunimin e produkteve)
- Shëndetësi.

2.3 Veprimi / Lloji i Projektit

a. Ndikimi zhvillimor

Projekti duhet të gjenerojë përfitim të veçantë në aspektin zhvillimorë. Ai duhet të jetë në përputhje me qëllimet zhvillimore të Kosovës dhe të përmbushë kriteret e saj cilësore. Projekti duhet të kontribuojë në zhvillimin më të gjerë të komunave vendore në mënyrë ideale. Ai do të jetë në përputhje me agjendën zhvillimore rajonale të Ministrisë së Zhvillimit Rajonal të Kosovës.

Kur ndërmarrjet e diasporës angazhohen në partneritete të drejtpërdrejta me biznesin vendor ose hapin një degë lokale, sektori privat vendor forcohet – veçanërisht pasi ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme u jepet qasje në tregjet kombëtare, rajonale dhe ndërkombëtare. Kjo mund të përfshijë zhvillimin e mëtejshëm të zinxhirëve të furnizimit, masave të kualifikimit, transferimit të teknologjisë dhe njohurive, masave të përbashkëta të marketingut, proceseve të optimizuara të prodhimit ose aplikimit e standardeve të cilësisë, punës dhe sociale. Bizneset e diasporës mund të bashkëpunojnë si ndërmarrje të përbashkëta ose të lidhin kontrata menaxhimi ose marrëveshje të ekskluzivitetit.

Gjithashtu, Projektet Investuese të Diasporës mund të fokusohen në bashkëpunimin me akterët e mirëqenies sociale të vendit. Në këto raste, ndërmarrja investuese nga jashtë kontribuon në ofrimin e shërbimeve që për nga natyra janë realisht publike. Kjo mund të përfshijë programet e trajnimit dhe rifreskimit për profesionistët përmes institucioneve përgjithësisht të qasshme; transferimi i njohurive tek vendimmarrësit publikë ose shumëfishuesit; forcimi i komuniteteve ose krijimi i grupeve avokuese; masat vullnetare për mbrojtjen e burimeve natyrore dhe mjedisit; kontributi në sistemin shëndetësor dhe në infrastrukturën lokale ose aplikimi i standardeve sociale.

b. Përfitimi i ndërmarrësisë

Ndërmarrjet duhet të demonstrojnë bindshëm efektivitetin e kostos së projekteve. Përfitimi ekonomik i projektit mund të jetë me avantazh të drejtpërdrejtë operacional ose me vlerë strategjike afatgjate. Rritja e konkurrueshmërisë ose perspektivat më të mira të biznesit për kompaninë - rritje e prodhimit, për shembull - qasje në tregjet e reja të furnizuesve dhe konsumatorit ose përfitimi i shtuar mund të jenë pika në këtë rast.

c. Ndarja e drejtë e përfitimit

Diaspora dhe partnerët vendor duhet të ndajnë përfitimet ose të ardhurat e krijuara nga projekti në proporcion të drejtë.

d. Qëndrueshmëria

Përfitimet e ndërmarrësisë dhe efektet zhvillimore duhet të jenë të qëndrueshme edhe pas përfundimit formal të projektit të mbështetur.

e. Shtimi

Projekti duhet të shtojë vlerë që nuk do të ishte krijuar pa ndihmën e projektit. Gjatë vlerësimit të projekteve, sigurohet që aktivitetet të cilat do të kishte kryer ndërmarrja e kualifikuar / efektet që do të kishin ndodhur gjithsesi nuk mbështeten. Gjithashtu, asistenca nuk u jepet aktiviteteve që kanë për qëllim të vetëm përmbushjen e obligimeve ligjore.

f. Neutraliteti

Konkurrenca e pandershme kundrejt kompanive që nuk marrin pjesë në projekt – siç janë pengesat për hyrje ose dalje, monopole ose kartelet – duhet të shmanget kudo që është e mundur.

Propozimet për financim duhet të jenë teknikisht dhe financiarisht të pavarura. Veprimet duhet të kenë ndikim të prekshëm dhe të dukshëm në kompani dhe të rrisin punësimin, të rrisin kapacitetet prodhuese, të përmirësojnë ose optimizojnë jetëgjatësinë e zhvillimit dhe diversifikimit të produktit/shërbimit, kanalet e reja të shpërndarjes dhe shitjes në Kosovë apo në tregjet ndërkombëtare, zhvillimin e zinxhirit të vlerës dhe të ngjashme.

2.4 Kriteret tjera të projektit

Financimi i projektit bazohet në aftësinë kreditore të aplikantit dhe në qëndrueshmërinë tregtare të planit të biznesit të lidhur me projektin. CACH verifikon gjendjen financiare të aplikantit dhe planin e biznesit nëse kërkohet.

a. Akterët tjerë / konzorciumet

Propozimi i projektit mund të përfshijë edhe institucionet vendore - komunat, agjencitë qeveritare, organizatat joqeveritare, institutet shkencore ose kompanitë e tjera përveç konzorciumeve. Ata mund të përfshihen si partnerë biznesi, dhe të cilët gjithashtu mund të ofrojnë kontribute jo-monetare (Kontributet jo-monetare duhet të jenë të matshme në vlerë monetare). Partnerët e tillë mund të përfshijnë, por pa u kufizuar në, Rrjetet dhe Shoqatat e Biznesit të Diasporës, dhe Odat Ekonomike Vendore.

b. Kontributet e konsiderueshme vetanake

Kontributet vetanake mund të marrin formën e parave të gatshme, pagesave në natyrë ose shërbimeve, siç janë ekspertizat teknike, njohuritë e të bërit biznes, teknologjitë ose kapitali, si dhe duhet të arrijnë të paktën 50% të kostos së projektit. Për konzorciumet, kontributet vetanake të pranueshme duhet të sigurohen nga aplikanti dhe partnerët e tjerë, me aplikantin kryesor që tejkalon 30% të kontributit.

c. Përkushtimi afatgjatë

Aplikanti duhet të angazhohet në një përkushtim afatgjatë në Kosovë, për shembull duke marrë rolin e investitorit. Duhet të sigurohet që përkushtimi ndaj biznesit të vazhdojë në një mënyrë ekonomikisht të qëndrueshme përtej afatit të projektit. Prandaj, përjashtohen të gjitha projektet që përfshijnë eksportin ose importin jo të përsëritur të mallrave dhe shërbimeve, që nuk bazohen në ndonjë aktivitet tjetër vendor të ndërmarrjes

d. Përgjegjësia për zbatimin e projektit

Bazuar në marrëveshjen e financimit, aplikanti merr përgjegjësinë për tërë projektin, edhe pse lejohet nën-kontraktimi për disa këste jo-thelbësore të projektit. Financimi CACH kontribuon në kostot e partneritetit të biznesit. Anëtarët e konzorciumit janë bashkëpërgjegjës për realizimin e kontratës së financimit.

e. Pajtueshmëria me dispozitat ligjore

Aplikanti merr përsipër të pajtohet me sistemin ligjor të Kosovës dhe të gjitha mekanizmat e aplikueshme ndërkombëtare të arbitrazhit, me Kodin e Sjelljes së CACH dhe me standardet etike të të bërit biznes.

Fokusi është në respektimin e standardeve ndërkombëtare të lidhura me të drejtat e njeriut, në veçanti me të drejtën për t'u organizuar dhe negociuar kolektivisht, paga e drejtë dhe kushtet e punës për të gjithë, ndalimi i punës së detyruar dhe punës së fëmijëve, si dhe diskriminimi në punë për shkaqe racore, të ngjyrës, gjinisë, religjionit, klasës shoqërore, opinioneve politike ose preferencave personale.

2.5 Pranueshmëria e aktiviteteve

Llojet e mëposhtme të aktiviteteve në përputhje me objektivat e programit llogariten si shpenzime të pranueshme, dhe mund të financohen nga kjo Thirrje për Propozime:

- Edukimi dhe trajnimi të paktën 20% e vlerës totale të projektit);
- Investimet në asete të prekshme që lidhen me blerjen e pajisjeve, makinerive, linjave të prodhimit, softuerit dhe të ngjashme dhe/ose përmirësimin e proceseve dhe metodave të prodhimit, si dhe duke përfshirë asete që mund të ndihmojnë kompanitë të jenë më pak të varura nga faktorët e jashtëm;
- Zhvillimi organizativ ose këshilla të tjera (jo më shumë se 20%);
- Aktivitetet e marketingut (p.sh. pjesëmarrja në panaire, dhe/ose zhvillimi i faqeve të internetit, etj.) për të promovuar produkte dhe shërbime më të mira ose të reja (ky komponent nuk mund të kalojë më shumë se 10% të vlerës totale të projektit).

Llojet e mëposhtme të veprimeve NUK kualifikohen:

- Veprimet që lidhen vetëm ose kryesisht me sponsorizime individuale për pjesëmarrje në punëtori, seminare, konferenca;
- Veprimet që lidhen vetëm ose kryesisht me bursa individuale për studime ose kurse trajnimi;
- Programet e huave;
- Detyrat dhe veprimet operative që nuk kanë të bëjnë me zbatimin e projektit;
- Aktet që shkelin rregullat dhe rregulloret e pranuar kombëtare dhe ndërkombëtare që mbrojnë të drejtat e punëtorëve në Kosovë.
- Projekti nuk duhet të mbështesë, drejtpërdrejt apo tërthorazi, prodhimin ose përhapjen e armëve ose municioneve të tjera. Përfshihen gjithashtu projektet që synojnë prodhimin ose tregtimin e mallrave të rrezikshme ose të substancave të dëmshme për mjedisin.
- Projekti duhet të jetë në përputhje me objektivat dhe prioritetet e Thirrjes për Propozime dhe të garantojë dukshmërinë e financimit nga CACH dhe MZHR.

2.6 Pranueshmëria e shpenzimeve

Vetëm “kostot e pranueshme” mund të merren parasysh për grantin. Kostot e pranueshme duhet të bazohen në shpenzimet aktuale dhe dokumentet mbështetëse.

Kostot e pranueshme janë:

- Kostot që lidhen me zbatimin e aktiviteteve të kualifikuara;
- Zërat e listuar në draftin e formularit të buxhetit të përgjithshëm;
- Zërat e nevojshëm për zbatimin e projektit;
- Zërat e identifikueshëm dhe të verifikueshëm, veçanërisht të regjistruar në regjistrat kontabël të Përfituesit;
- Zëra të arsyeshëm, të justifikuar brenda kërkesave të menaxhimit të qëndrueshëm financiar, veçanërisht në lidhje me ekonominë dhe eficiencën.
- Kostot e auditimit për projektet me kontrata që tejkalojnë shumën totale prej 100,000 EUR.

Kostot e mëposhtme nuk kualifikohen:

- Borxhet dhe tarifat e mbulimit të borxhit;
- Provizionet për humbjet dhe detyrimet potenciale të ardhshme;
- Tatimet në të ardhura;
- Shpenzimet e deklaruara nga përfituesi dhe të mbuluara nga ndonjë veprim ose program tjetër pune;
- Blerja e tokës, ndërtimi ose riparimi i objekteve/strukturave (duke përfshirë objektet e magazinimit ose objektet/strukturat e ngjashme);
- Humbjet e këmbimit valutor;
- Hua për palët e treta;
- Gjobat, gjobat financiare dhe shpenzimet gjyqësore;
- Shpenzimet e amortizimit, të cilat normalisht duhet të jenë pjesë e mënyrës së ndarjes së fitimeve;
- Tarifat bankare, kostot e garancisë dhe tarifat e ngjashme;
- Kostot e artikujve ose pajisjeve të përdorura;
- Kostot e lëndës së parë;

- Shpenzime të tjera operative (qira, energji elektrike, ujë, etj.)
- Kostot e transportit; Mjetet e transportit;
- Inventari i zyrës (tavolina, karrige dhe kabinete, me përjashtim të atyre që kanë të bëjnë posaçërisht me aktivitetin).

Aplikacioni do të refuzohet nëse kostot e papërshtatshme tejkalojnë 20% të vlerës së projektit.

Duhet të paraqitet një buxhet real. Komisioni i Vlerësimit ka kompetencat për të trajtuar dhe hulumtuar çmimet e tregut në lidhje me çmimet e paraqitura në propozim.

Nëse Komisioni i Vlerësimit konstaton se çmimet e ofruara në ofertë dhe buxhet nuk janë reale, mund t'i korrigjojë ato si dhe të s'kualifikojë aplikacionin për shkak të mungesës së korrektësisë.

3.1 Metoda e aplikimit

Aplikantët ftohen të dorëzojnë aplikacionin e tyre përmes emailit në lsekiraga@caritas.ch dhe në sshujaku@caritas.ch. Afati i fundit për aplikime është 22 shtator 2023, ora 16:00 CET. Pas këtij afati, aplikimet nuk pranohen.

Aplikimi duhet të bëhet nga personat që synojnë të fillojnë biznesin dhe jo nga persona të tjerë në emër të tyre.

Aplikimet mund të plotësohen në gjuhën shqipe, angleze apo serbe.

Paketa e Aplikimit që duhet të plotësohet:

1. Formulari i aplikimit (Shtojca 1)
2. Formulari i buxhetit (Shtojca 2)
3. Deklarata e aplikantit (Shtojca 3), e cila merret edhe si deklaratë nën betim për vërtetësinë e dokumentacionit.

Ju mund të gjeni format respektive të aplikimit:

https://drive.google.com/drive/folders/1IKU-jmf8xr20Op1GxdeoAaeOf7pquffY?usp=drive_link

Dokumente të tjera shtesë (për aplikantin):

1. Specifikat teknike për pajisjet e kërkuara. Rekomandohet një ofertë.
2. Certifikata e regjistrimit të biznesit vendor me të gjitha dokumentet/informacionet mbështetëse sipas kërkesave të legjislacionit në fuqi në Republikën e Kosovës, certifikata duhet të lëshohet nga ARBK-ja sipas numrit unik të identifikimit.
3. Certifikata e regjistrimit të biznesit në diasporë, statuti (nëse është i aplikueshëm) dhe akti i themelimit (nëse ka) të partnerit nga diaspora.
4. Marrëveshja e partneritetit ndërmjet aplikantit kryesor dhe partnerit të diasporës.
5. Vërtetim tatimor i vlefshëm në ditën e aplikimit; me të cilin vërtetohet se aplikanti nuk ka borxhe aktuale tatimore të papaguara apo obligime të tjera tatimore ose është në marrëveshje për shlyerjen e borxhit me ATK-në (mund të lëshohet online nga uebfaqja e ATK-së).
6. Lista e punëtorëve për tri vitet e fundit, e lëshuar nga ATK (mund të merret online nga uebfaqja e ATK-së).
7. Të ardhurat bruto të vërtetuara nga Administrata Tatimore e Kosovës për aplikantin kryesor dhe pasqyra e të ardhurave/raporti vjetor i biznesit të diasporës për tri vitet e fundit (2022,2021,2020).
8. Certifikata e Gjendjes Penale të pronarit/ve të partnerit lokal dhe diasporës.
9. Çertifikatë penale për Biznesin Partner të Diasporës që tregon se subjekti ka përbushur kërkesat e tij statutorë dhe është i autorizuar për të bërë biznes.

Shënim: Dokumentet e listuara më sipër duhet të jenë qartësisht të dukshme në formatin PDF.

Aplikimet fizike ose të shkruara me dorë nuk do të pranohen.

3.2 Vlerësimi

Vetëm aplikimet e PLOTA do të kalojnë për vlerësim. Prandaj, është thelbësore që këto dokumente të përmbajnë TË GJITHA informacionet përkatëse rreth veprimit.

Vlerësimi i Aplikacioneve do të përfshijë një "kontroll administrativ" për të siguruar që aplikantët kanë përmbushur kriteret e përshtatshmërisë. Procesi i vlerësimit teknik do të marrë parasysh kriteret e lartpërmendura.

Në rastet kur ka mospërputhje të vlerave buxhetore në projekt, konfuzion në përshkrimin e projektit ose gabime në përdorimin e formateve të përcaktuara në thirrjen për propozime, projekti do të skualifikohet.

CACH nuk do të merr përsipër kurrfarë shpenzimi që lidhet me përgatitjen e një aplikacioni.

Vendimet për dhënien e bashkëfinancimit merren nga CACH pas konsultimit dhe përzgjedhjes me një komision ekspertësh. Vendimet bazohen në këtë Udhëzues dhe në varësi të burimeve buxhetore në dispozicion. Nuk ka asnjë titull ligjor për pranimin e fondeve. Komisioni i ekspertëve përbëhet nga përfaqësuesit e CACH, MZHR, KIESA dhe Rrjetet/Asociacionet e Diasporës.

Përfituesit (pronarët e bizneseve që kanë marrë grante) nga Programi për Zhvillim të Balancuar Rajonal (PZHRB) 2021 dhe Programi për Rimëkëmbjen Ekonomike (PRE MASA 15) 2021, PZHRB 2022 dhe nga Thirrja e parë e Projekteve Investuese të Diasporës nuk kanë të drejtë të aplikojnë në këtë thirrje.

3.2.1 Informacione tjera rreth aplikimit

Kërkesat me shkrim për sqarime mund të dërgohen në lsekiraqa@caritas.ch në Cc sshujaku@caritas.ch jo më vonë se 10 shtator 2023 deri në ora 16:00.

CACH do të organizojë një sesion informues nëpërmjet Zoom me datën 9 gusht ne ora 10:30.

Join Zoom Meeting

<https://us04web.zoom.us/j/75924961121?pwd=WE9gzjEC06474hBiV3yRGFfk8sXhGR.1>

Meeting ID: 759 2496 1121

Passcode: 0fpcHW

3.2.2 Ankesat

Aplikantët mund t'i adresojnë ankesat e tyre përmes emailit në kosovo@caritas.ch , dhe Cc gschaumberger@caritas.ch , jo më vonë se 1 tetor 2023 deri në ora 16:00.